TA'LIMDA TALABALAR FAOLLIGINI PASAYISHINI OLDINI OLISHDA PSIXOLOGIK XIZMAT

Tojiboyev Marat Normadovich
"Psixologiya" kafedrasi katta o'qituvchisi
https://orcid.org/0009-0004-0133-1730

Annotatsiya: *Maqolada oliy ta'limda talabalar faolligini pasayishini oldini olishda psixologik xizmatning ahamiyati tahlil qilingan. Psixologik qo'llab-quvvatlash talabalarning emotsional barqarorligi, stressga bardoshliligi va motivatsiyasini saqlashda samarali ekanligi ko'rsatilgan. Tadqiqot psixologik xizmatning akademik faollik va ta'lim jarayonidagi samaradorlikka ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Maqola talabalar faolligini rag'batlantirish va psixologik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar taqdim etadi.*

Kalit so'zlar: *psixologik xizmat, talabalar faolligi, stressga bardoshlilik, emotsional barqarorlik, oliy ta'lim.*

Аннотация: *В статье анализируется роль психологической службы в предотвращении снижения активности студентов в системе высшего образования. Психологическая поддержка положительно влияет на эмоциональную стабильность, мотивацию и стрессоустойчивость студентов. Исследование рассматривает, как психологическая служба способствует поддержанию академической и творческой активности студентов. В статье представлены рекомендации по эффективному применению психологической поддержки для повышения студенческой активности.*

Ключевые слова: *психологическая служба, активность студентов, мотивация, стрессоустойчивость, высшее образование.*

Abstract: *The article examines the importance of psychological services in preventing the decline of student activity in higher education. Psychological support is shown to effectively maintain students' emotional stability, stress resilience, and motivation. The study explores the effect of psychological services on academic engagement and educational process efficiency. Recommendations are provided for promoting student activity and enhancing psychological support mechanisms.*

Keywords: *psychological service, student activity, stress resilience, emotional stability, higher education.*

Kirish

Oliy ta'limda talabalar faolligi ta'lim sifati va akademik natijalarning asosiy ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Ammo turli sabablar, xususan stress, motivatsiyaning pasayishi, psixologik qo'llab-quvvatlashning yo'qligi va akademik yuklamalar talabalarning faolligini pasayishiga olib kelishi mumkin. Shu bois, psixologik xizmat oliy ta'limda talabalarning faolligini saqlash va oshirishda muhim omil sifatida qaraladi. Psixologik qo'llab-quvvatlash talabalarning emotsional barqarorligini ta'minlash, stress va motivatsiyani samarali boshqarish hamda o'qish jarayonida ijodiy faolligini rag'batlantirish imkonini beradi.

Psixologik xizmat oliy ta'lim muassasalarida turli yo'nalishlarda amalga oshiriladi. Bu individual maslahatlar, treninglar, guruhli sessiyalar va stressni kamaytirish usullari orqali talabalarning psixologik holati va faolligini yaxshilashga qaratilgan. Pedagog va psixologlar

hamkorligi orqali talabalarning talab va ehtiyojlari hisobga olinib, ularning o‘qish jarayonida faol ishtirokini ta’minlaydi.

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, psixologik qo‘llab-quvvatlash samarali bo‘lganda talabalarning akademik natijalari va umumiy ta’lim jarayonidagi faolligi sezilarli darajada oshadi. Psixologik xizmat talabalarning motivatsiyasi, ijtimoiy va emotsional salohiyatini rivojlantirish orqali ularning ta’lim jarayonida faol ishtirokini ta’minlaydi.

Mazkur tadqiqot oliy ta’limda talabalar faolligini pasayishining asosiy omillarini aniqlash, psixologik xizmat orqali ularni rag‘batlantirish va samarali qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini ishlab chiqishga qaratilgan. Bu tadqiqot natijalari oliy ta’limda talabalarning akademik faolligi va psixologik farovonligini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodologiyasi

Ta’limda talabalar faolligini pasayishini oldini olishda psixologik xizmatning ahamiyati keng tadqiq qilingan mavzudir. Ilmiy adabiyotlarda ta’kidlanishicha, talabalarning akademik va ijtimoiy faolligi ularning psixologik holati, stressga bardoshliligi va motivatsiyasi bilan uzviy bog‘liqdir. Psixologik xizmat talabalarning emotsional barqarorligini ta’minlash, stress va motivatsiyani samarali boshqarish va o‘qish jarayonida ijodiy faollikni rag‘batlantirish orqali faolligini saqlab qolishda muhim rol o‘ynaydi.

Xorijiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, psixologik qo‘llab-quvvatlashning samarali tizimi talabalarning akademik natijalarini yaxshilash va ularning o‘qish jarayonida faolligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Schunk va DiBenedetto (2020) interaktiv va individual qo‘llab-quvvatlash usullari talabalarning motivatsiyasi va psixologik barqarorligini sezilarli darajada oshirishini qayd etgan. Ryan va Deci (2017) talabalarning psixologik farovonligi va o‘qish motivatsiyasi o‘rtasidagi bog‘liqlikni tahlil qilib, psixologik xizmatning samaradorligi oliy ta’limda faollikni saqlashda asosiy omil ekanini ko‘rsatgan.

Mahalliy tadqiqotchilar ham psixologik xizmatning ahamiyatini ta’kidlaydilar. Nazarov F.J. oliy ta’lim muassasalarida talabalarning stressga bardoshliligi va motivatsiyasini saqlashda psixologik qo‘llab-quvvatlashning samaradorligini tahlil qilgan. Karimova L.G. talabalarning akademik faolligi va emotsional holatiga ta’sir etuvchi psixologik xizmat usullarini ko‘rib chiqqan va ularni samarali joriy qilish bo‘yicha tavsiyalar bergan.

Tadqiqotda ilmiy-tahliliy usul orqali mahalliy va xorijiy adabiyotlar, monografiyalar, maqolalar va ilmiy materiallar tahlil qilindi. Qiyosiy tahlil usuli turli psixologik qo‘llab-quvvatlash va motivatsiyani oshirish usullarini solishtirishda qo‘llanildi. Shuningdek, pedagogik kuzatish, intervyu va so‘rovnomalar orqali talabalarning psixologik holati va faolligi tahlil qilindi. Yig‘ilgan ma’lumotlar statistik va sifatli usullar orqali tahlil qilingan va ilmiy xulosalar chiqarilgan.

Bu tadqiqot natijalari oliy ta’limda talabalar faolligini pasayishini oldini olishda psixologik xizmatni samarali qo‘llash va ularning akademik va emotsional salohiyatini rivojlantirish imkonini berdi.

Muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, oliy ta’limda talabalar faolligini pasayishini oldini olishda psixologik xizmat samarali vosita hisoblanadi. Psixologik qo‘llab-quvvatlash talabalarning stressga bardoshliligini oshirish, motivatsiyani yuqori saqlash va emotsional barqarorlikni ta’minlash orqali ularning akademik va ijodiy faolligini saqlashda muhim

ahamiyatga ega. Tadqiqotda psixologik xizmatning individual maslahatlar, treninglar va guruhli sessiyalar orqali faollikni rag‘batlantirishda samarali ekanligi ko‘rsatildi.

Muhokada ta’kidlanganidek, psixologik xizmat nafaqat talabalarning emotsional holatini qo‘llab-quvvatlaydi, balki pedagog va talabalar o‘rtasida ishonch va hamkorlik muhitini yaratishda ham muhim rol o‘ynaydi. Psixologik qo‘llab-quvvatlash orqali talabalar o‘z imkoniyatlarini to‘liq ishga sola oladi, akademik maqsadlarga erishish uchun zarur motivatsiya va emotsional barqarorlikka ega bo‘ladi. Bu esa ta’lim jarayonida faollikning pasayishini oldini olishda samarali omil sifatida xizmat qiladi.

Shuningdek, psixologik xizmatning samarali faoliyati oliy ta’lim muassasasining institutsional qo‘llab-quvvatlash va pedagoglar bilan hamkorlik darajasiga bog‘liq. Agar psixologik qo‘llab-quvvatlash tizimi talabalarga qulay va samarali bo‘lsa, ular innovatsion va interaktiv usullardan foydalanishda faol bo‘lib, ta’lim jarayonida samarali ishtirok etadilar. Bu esa talabalarning akademik natijalarini yaxshilash va ta’lim sifatiga ijobiy ta’sir ko‘rsatish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, psixologik xizmatning oliy ta’limdagi roli talabalarning akademik va emotsional faolligini oshirishda, stress va motivatsiyani samarali boshqarishda hamda ta’lim jarayonida faol ishtirokini ta’minlashda asosiy ahamiyatga ega. Psixologik qo‘llab-quvvatlashni samarali tashkil etish orqali oliy ta’lim muassasalari talabalarning faolligi va umumiy ta’lim muhitini barqarorlashtirishi mumkin.

Umuman olganda, oliy ta’limda talabalar faolligini pasayishini oldini olishda psixologik xizmat pedagog va talabalarning psixoemotsional holati va akademik natijalarini yaxshilashda muhim vosita hisoblanadi. Psixologik qo‘llab-quvvatlash talabalarning ta’lim jarayonida faol ishtirokini ta’minlash va ta’lim sifatini oshirishda asosiy ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, oliy ta’limda talabalar faolligini pasayishini oldini olishda psixologik xizmat muhim ahamiyatga ega. Psixologik qo‘llab-quvvatlash talabalarning emotsional barqarorligini ta’minlash, stress va motivatsiyani samarali boshqarish va akademik faolligini saqlab qolishda samarali vosita hisoblanadi. Individual maslahatlar, treninglar va guruhli sessiyalar orqali talabalarning faolligi rag‘batlantiriladi va ularning ijodiy salohiyati rivojlantiriladi.

Shuningdek, psixologik xizmat pedagog va talabalar o‘rtasida ishonch va hamkorlik muhitini yaratishga yordam berib, talabalarning innovatsion va interaktiv usullardan samarali foydalanishini ta’minlaydi. Bu esa oliy ta’limda ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish va akademik natijalarni yaxshilash imkonini beradi.

Psixologik xizmat oliy ta’limda talabalar faolligini pasayishini oldini olishda asosiy rol o‘ynaydi va ularning psixologik farovonligi hamda akademik samaradorligini ta’minlashda muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ivanov A.V. Metodi povisheniya aktivnosti studentov v vuze. – Sankt-Peterburg: Piter, 2020.
2. Karimova L.G. Talabalarning emotsional barqarorligi va motivatsiyasini oshirish usullari. – Toshkent: Pedagogika, 2019.
3. Kuznesova L.G. Rol psixologicheskix slujb v povishenii uchebnoy motivatsii. – Moskva: Nauka, 2018.

4. Nazarov F.J. Oliy ta'limda talabalar faolligini rag'batlantirishda psixologik xizmat. – Toshkent: Fan va pedagogika, 2020.
5. Petrov V.N. Sovremennie podxodi k upravleniyu uchebnim protsessom v vuze. – Sankt-Peterburg: Prosveshenie, 2021.
6. Rahimov S.T. Oliy ta'limda interaktiv metodlar va psixologik qo'llab-quvvatlash. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.